

1974'ten bu yana Kıbrıs'ın güneyi Kıbrıs Cumhuriyeti Hükümeti'nin yetkisindedir. Kuzeyi ise, kendini 1983 yılında "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti" ("KKTC") olarak ilan etmiş olan Kıbrıslı Türklerin idaresindedir. Türkiye dışında, Amerika Birleşik Devletleri veya başka herhangi bir ülke "KKTC'yi" tanımamaktadır. Önemli miktarda Türk askeri adada kalmıştır. BM Barış Gücünün (UNFICYP) kontrolünde olan bir ara bölge ya da "Yeşil Hat," iki tarafı birbirinden ayırmaktadır. Bu rapor iki bölümden oluşmaktadır: Kıbrıs Cumhuriyeti ve Kıbrıslı Türklerin Yönetimindeki Bölge.

Kıbrıslı Türkler Tarafından Yönetilen Bölge

YÖNETİCİ ÖZETİ

Kıbrıs'ın kuzeyi 1974'ten beri, 1983'te tek taraflı olarak kendini "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti" ("KKTC") olarak ilan etmiş olan Kıbrıslı Türkler tarafından yönetilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri de dahil, Türkiye dışında başka herhangi bir ülke "KKTC'yi" tanımamaktadır. 2015 yılında Mustafa Akıncı özgür ve adil seçimler sonucunda "cumhurbaşkanı" seçilmiştir. 2018'in Ocak ayında, özgür ve adil seçimler sonucunda 50 "meclis üyesi" seçildi. "KKTC Anayasası," Kıbrıs Türk makamlarınca yönetilen bölgede "yasaların" temelidir.

"Yasanın" uygulanmasından polis sorumludur. "Polis Genel Müdürü," nominal olarak "güvenlik portföyü'nü" elinde bulunduran "Başbakanlığın" denetiminde olan bir "komutan'a" rapor verir. "KKTC anayasasının" geçici 10'uncu maddesi kamu güvenliği ve savunması sorumluluğunu "geçici olarak" Türkiye'ye verdiği için Polis ve Kıbrıs Türk güvenlik kuvvetleri, sonuç olarak operasyonel olarak Türk ordusunun emri altındaydı. Yetkililer güvenlik kuvvetleri üzerinde etkin kontrol sağladılar.

Önemli insan hakları konuları arasında: geri gönderme, ifade özgürlüğü ve basın üzerinde cezai iftira yasaları gibi en kötü kısıtlama biçimleri, insan ticareti ve ulusal azınlık mensuplarını hedef alan şiddet tehditleri gibi şiddet suçları vardı.

Yetkililer, insan hakları suistimalleri iddialarının ardından, görevlileri araştırmak için adımlar attı. Ancak bunların cezasız kaldıklarına dair kanıtlar vardı.

BÖLÜM1. KİŞİNİN BEDENSEL VE RUHSAL DOKUNULMAZLIK HAKKINA SAYGI

A. YAŞAMA HAKKINDAN KEYFİ OLARAK YOKSUN BIRAKILMA VE HUKUK DIŞI VEYA SİYASİ GEREKÇELİ DİĞER ÖLÜMLER

"Hükümetin" veya kurumlarının keyfi veya hukuk dışı ölümlere neden olduğu konusunda haberler yoktu.

B. KAYIPLAR

"Hükümet" otoriteleri tarafından kayıp edilen kişiler olduğu konusunda haberler yoktu.

C. İŞKENCE VE DİĞER ZALİMANE, İNSANLIK DIŞI VEYA ONUR KIRICI MUAMELE VEYA CEZALAR

“Anayasa” bu tip muameleleri yasaklamaktadır ancak yıl boyunca polis in gözaltındakileri istismar ettiği yönünde haberler yapıldı. “Anayasa,” açıkca işkenceye atıfta bulunmaz; ancak saldırı, şiddet ve darp konusuna değinen “ceza yasası” başlığı altına giren gözaltındakilere polis tarafından kötü muamele yapılmasını yasaklar.

“Başsavcılık,” Ocak ve Eylül ayları arasında polis in darpve güç kullanma ile ilgili iki şikayetin soruşturulduğunu bildirdi. “Başsavcılık” 2018'de bir polis memuru hakkında soruşturmayı tamamladığını ve duruşmanın Ekim ayında başlayacağını söyledi.

Ağustos ayında yerel basında, Ercan (Tymbou) havaalanındaki polis karakolunda bir Kıbrıs Türk polis memurunun diğer memurların gözü önünde gözaltına alınan bir turisti tekmelediğini gösteren bir görüntü yayınlandı. Yerel basına göre, tutuklu sarhoştu ve güvenlik taraması sırasında cep telefonunu ıslattığı için polise bađırmıőtı. Polis, soruşturması beklenen memuru görevinden uzaklaőtırdı ve olayı görüp bildirmeyen memurlar hakkında da soruşturma açılacağını duyurdu. Soruşturma yıl sonunda devam etmekteydi.

CEZAEVİ VE GÖZALTI MERKEZLERİNDEKİ KOŞULLAR

Cezaevi ve gözaltı merkezlerindeki koşullar, özellikle hijyen, tıbbi bakım, ısıtma ve yiyeceğe erişim gibi pek çok konuda uluslararası standartlara uymamaktadır.

Fiziksel Koşullar: “İçişleri Bakanlığı'na” göre, Lefkoşa'nın kuzeyinde bulunan tek cezaevinin kapasitesi 452 kişiliktir. Yetkililere göre, bazı ek odalar hücrelere dönüőtürülerek ve ranza sistemine geçilerek kapasite artırılmıştır. Eylül ayı itibarıyla içerisinde 568 mahkum ve tutukluyu barındırmaktaydı. Sivil toplum örgütleri (STÖ'ler) ve “ombudsman,” aşırı kalabalıklaşmanın sorun olmaya devam ettiğini ve “Merkezi Cezaevi'ndeki” koridorlara şiltelerin yığıldığını bildirdiler. Söz konusu hapisanede, yetişkinler ve yetişkin olmayan mahkumlar ayrılmamakta ve çocuklar için gözaltı veya ıslah merkezleri bulunmamaktaydı. Alan yetersizliği nedeniyle, henüz duruşmaya çıkmamış göz altındaki kişiler ve yargılanmış mahkumlar aynı hücrelerde kalmaktaydılar. STÖ'lere göre, “Merkezi Cezaevi'nin” kadın bölümünde koşullar daha iyiydi.

Haziran ayında basın, “Merkezi Cezaevinde” tutulan Türkmen bir mahkum olan Roman Bazarov'un AIDS'ten öldüğünü bildirdi. Testlere göre “Merkezi Cezaevi'ne” girdiği zaman HIV olmadığını, ancak daha sonra “devlet hastanesine” gittiğinde HIV teşhisi konulduğu belirtildi. “Sağlık Bakanlığı,” Bazarov ile hücre veya revir paylaőan diğer 58 mahkum ve tutukluya hepatit ve HIV testleri yaptırdı ve yetkililer, mahkumların ve tutukluların güvenliğini “hapisane kuralları” kapsamında sağlamak için uygun önlemler aldıklarını söylediler.

“Başsavcılık” Eylül 2018'de Girne'deki bir polis karakolunda intihar eden 30 yaşındaki bir tutuklunun ölümüyle ilgili olarak bir avukatın bağımsız bir soruşturmayı Mart ayında bitirdiğini bildirdi. Rapora göre tutuklu gözaltındayken kendi başına intihar etti

ancak polisin eylemlerinde eksiklikler tespit edildi. Gözaltında tutulan kişinin eşi ve babası, polisi tutukluyu öldürmekle suçlamıştı. Yetkililer yıl sonunda Türkiye'den adli raporu beklemeye devam ettiler.

Aktivistler, karakollarda ve “Merkezi Cezaevi'nin” bazı bölümlerinde güvenlik kamerası bulunmayışının polis memurlarının ve hapisane gardiyanlarının tutukluları cezasız kalacak şekilde taciz etmelerine izin verdiğini söylediler. Mart ayında yerel basında, hapisane gardiyanlarının iki kadın mahkumun kafasını “Merkezi Cezaevi'ndeki” duvara çarptığını bildirdi. Hapishanenin o bölgesindeki güvenlik kameraları olaydan önce devre dışı bırakıldı. Basın kuruluşları, “Merkezi Cezaevi müdürü” Metin Bilmem'in cezaevi gardiyanlarına görünür iz bırakmadan mahkumları suistimal etmeleri talimatını verdiğini iddia etti. “İçişleri Bakanı” Ayşegül Baybars basına, olaydan sonra hapishaneyi ziyaret ettiğinde, taciz veya kötü muamele belirtileri görmediğini söyledi.

“Ombudsman,” “Merkezi Cezaevi'ndeki” tutukluların yeterli gıda almadığından ve polis karakollarının ısıtması olmayışı hakkında şikayetler aldığını söyledi. STÖ'ler, polis karakollarında resmi prosedürlerin bulunmayışı nedeniyle tutuklulara, bazen bir günden daha fazla süren tutukluluk süreçlerinde dahi sıklıkla yiyecek verilmediğini bildirdi. Bunun yerine akrabaları tarafından getirilen yiyeceklere muhtaçtılar.

STÖ'ler ayrıca sıhhi temizliğin “Merkezi Cezaevinde” önemli bir sorun olmaya devam ettiğini ve yetersiz sıcak su tedarikinin mahkumların hijyen ihtiyaçlarını karşılayamadığını bildirdi. Bir STÖ, yetkililerin tutuklu ve mahkumlara sabun, tuvalet kağıdı, diş fırçası gibi temel temizlik malzemelerinin verilmediğini ve bunları kişilerin kendilerinin yüksek fiyata “Merkezi Cezaevi'ndeki” bir kantinden satın almak durumunda kaldıklarını ekledi. Yetkililer, hijyen malzemelerinin artan mahkum sayısı nedeniyle yetersiz olduğunu söyledi.

Ocak ayında “Merkezi Cezaevi Danışma Kurulu” bir tutuklunun insanlık dışı koşullardan şikayeti sonrasında “Merkezi Cezaevi'ni” ziyaret etti. Yetkililer bir soruşturma yürüttüklerini ve mahkumların hijyenini iyileştirmenin yollarını ve binanın fiziksel yapısındaki eksiklikleri tespit ettiklerini bildirdiler.

STÖ'ler cezaevi sağlık bakımının yetersiz olduğunu, tıbbi gereç ve tam zamanlı bir doktor bulunmadığını belirttiler. STÖ'ler, “Merkezi Cezaevi'nde” bulaşıcı hastalıklar için yapılan testlerin gelişigüzel ve tutarsız olduğunu söylediler.

Haziran ayında Gardiyanlar Birliği başkanı aşırı kalabalıklaşmanın hapisane hücrelerinde bulaşıcı hastalıklar için bir üreme alanı yarattığını belirtti. Yetkililer, tüm mahkumların “Merkezi Cezaevi'ne” girmeden önce “devlet hastanesinde” sağlık kontrollerine tabi olduklarını bildirdi. Yetkililer, bir doktorun haftada iki kez hapishaneyi ziyaret ettiğini ve acil durumlar için de aranması halinde gittiğini söylediler. Yetkililere göre haftada bir kez bir dişhekimi, haftada iki kez de bir diyetisyen “Merkezi Cezaevi'ni” ziyaret etmekte ve ayrıca “Merkezi Cezaevi'nde” iki tam zamanlı psikolog bulunmaktaydı.

Bir STÖ, Ercan (Tymbou) havaalanındaki karakolda düzgün havalandırma ve doğal ışık girişi bulunmadığını bildirdi. STÖ, hijyenin bir endişe kaynağı olduğunu çünkü

her gözaltı bölümü için sadece birer banyo bulunduğunu ve düzenli temizlik yapılmadığını söyledi.

İdare: Yetkililer, “Merkezi Cezaevi’nde” kötü muamele ile ilgili iddialar konusunda doğru düzgün bir araştırma yürütmediler. “İçişleri Bakanlığı” sadece bireysel şikayetler aldıklarını ve “Merkezi Cezaevi’nin” de bunları dikkate aldığını söyledi. Yetkililer, Müslüman mahkumlar ve tutukluların dini ibadetlerini yerine getirebilmeleri için olanakların bulunduğunu belirterek bir imamın dini Bayram günlerinde “Merkezi Cezaevi’ni” ziyaret ettiğini söylediler. Yetkililer, gayrimüslim mahkum veya tutuklular için dini ibadet konusunda talep gelmesi halinde yer gösterebileceklerini ancak böyle bir talep almadıklarını bildirdi.

Bağımsız İzleme: Yetkililer genellikle bağımsız ve devlet bağı olmayan denetçilerin cezaevinde gözlem yapmalarına izin verdi. Yetkililer, yıl süresince, Mağusa Lions Klubü, EVKAF, yabancı misyonlar ve BM Kıbrıs Barış Gücü’nün “Merkezi Cezaevi’ni” ziyaret ettiğini bildirdi. Bir STÖ, yetkililerin yıl içinde ciddi suistimallerle ilgili iddiaları izlemek için “Merkezi Cezaevi’ni” ziyaret etmek isteyen yerel bir insan hakları kuruluşunu engellediğini bildirdi.

İyileştirmeler: Yetkililer, mahkumlar ve tutuklular ve uyuşturucu suçundan hapsedilen mahkumlara yönelik bulaşıcı hastalıklar, başkalarına saygı gösterme gibi çeşitli konularda seminerler ve eğitimler düzenlediklerini söylediler. Yetkililer, yeni bir ziyaretçi alanı ve dini ibadet için yeni bir oda oluşturduklarını bildirdi.

D. KEYFİ TUTUKLAMA VEYA GÖZALTI

“Anayasa”, keyfi tutuklama ve gözaltını yasaklar ve kişinin tutuklanması veya gözaltına alınmasına mahkeme yoluyla itiraz etme hakkı sağlar. Yetkililer bu yasaklara genelde uymuşlardır.

TUTUKLAMA PROSEDÜRLERİ VE GÖZALTINDAKİLERE YAPILAN MUAMELER

Tutuklama için “adli tutuklama emri” gerekmektedir. “Yasaya” göre polis, gözaltına alınan şahsı 24 saat içerisinde yargıç önüne çıkarmalıdır. Çıkardıktan sonra Polis, gözaltına alınan şahsı üç aya kadar alıkoyabilir fakat bir “yargıç” gözaltını üçüncü gün ve sonraki her sekiz günde bir gözden geçirmelidir. Yetkililer genelde bu hakka saygı göstermiş ve genellikle gözaltındaki şahısları haklarındaki suçlamalar konusunda anında bilgilendirmişlerdir, ancak sıklıkla ağır suç işleyen şahısları suçlama yapmadan daha uzun süreler alıkoydukları görülmüştür.

“Mahkemeler” tarafından kefalet olanağı sağlanmaktadır ve bu rutin şekilde kullanıldı. “Mahkemeler” tarafından yargılama bekleyen tutukluların pasaportlarına el konuldu. Kıbrıs Türk İnsan Hakları Vakfı’na (KTİHV) göre, gözaltı inceleme sürecinde yetkililer, tutuklulara kefaletle serbest bırakılmaları için bir itiraf imzalamaları yönünde baskı yaptı. Polisin uzun süreli gözaltı tehdidiyle tutukluları suçu kabul etmeye teşvik ettiği bazı durumlar belirtildi.

“Anayasa’ya” göre, suçlanan tutuklu ve mahkumların temel olarak “yasal” temsile erişim hakkı vardır. Yetkililer genellikle tutukluların aile üyelerine ve istedikleri bir avukata hemen erişmelerine izin verdiler, ancak STÖ’ler yetkililerin tutukluların bir avukat görmesini engellediği bazı vakaları belirtti.

Bir STÖ, yetkililerin bazı zamanlarda avukatların Ercan (Tymbou) havaalanındaki karakola girmesine izin vermediğini bildirdi.

KTİHV ayrıca, kameraların veya ses kayıt cihazlarının olmayışının ve sorgulama sırasında avukatın bulunma zorunluluğunun bulunmayışının, polisin, tutukluları suçlarını kabul eden ifadeleri imzalamaya zorlayan veya fiziksel olarak istismar eden bir ortam yarattığını belirtti. Yetkililer, yalnızca şiddet içeren suçlar içeren davalarda, ihtiyaçlı mağdurlara avukat sağlamıştır. Polis bazen, özellikle tutuklama sırasında yasal koruma haklarını uygulamadı. Bir avukat talep eden zanlılar bazen fiziksel olarak korkutuldu veya daha sert suçlamalarla tehdit edildi.

Bir avukat, “Merkezi Cezaevi Tüzüğü’nün,” hücre tecridinde bulunan mahkum bireylerin “Cezaevi Müdürü’nün” izni olmadan bir avukatla görüşmesine izin vermediğini söyledi. “Hapishane müdürü” bir gerekçe sunmadan ziyareti reddedebilirdi. KTİHV’e göre, cezaevi yetkilileri eğer bir tutuklunun, zanlının veya mahkumun ailesi veya avukatı ile görüşmesini istemiyorsa, onu sıklıkla hücre tecridi ile cezalandırmakla tehdit etmekteydi. Mayıs ayında Kıbrıs Türk İnsan Hakları Vakfı ve Barolar Birliği, cezaevi yetkililerinin mahkumların telefon konuşmalarını mahkeme emri olmadan dinlediklerini iddia etti.

Yerel basın, Mart ayında 73 yaşındaki bir kadına tecavüzle suçlanan 28 yaşındaki bir erkeğin, Eylül ayında yetkililerin Türkiye’den DNA testi sonuçlarını almasının ardından serbest bırakıldığını ve suçsuz bulunduğunu yazdı. Adam daha sonra yerel basına, tutuklama sırasında karakolda polisin hazırladığı yazılı bir itirafı imzalayana kadar fiziksel olarak istismar edildiğini söyledi. Basın adamın, hem polise hem de şikayetçiye karşı şikayette bulunmayı planladığını bildirdi.

E. ADİL VE AÇIK YARGILANMA HAKKININ REDDİ

“Anayasa” bağımsız ve adil yargılanma hakkı sağlar ve yetkililer genellikle yargı bağımsızlığına ve tarafsızlığına saygı göstermişlerdir.

Çoğu adli ve sivil davalar kaza “mahkemelerinde” başlar ve orada yapılan temyizlerle “Yüksek Mahkemeye” gider. Askeri bölgelerde fotoğraf veya görüntü çekimi gibi askeri yasakları ihlal etmekle suçlanan siviller, sivil “mahkemelerin” yetkisindedir.

YARGILAMA USÜLLERİ

“Yasa” adil ve açık bir yargılanma hakkı sağlar ve bağımsız yargı yetkilileri genelde bu hakkı uygulamışlardır.

Suç iddiası kanıtlanmadıkça sanıkların suçsuz olduğu farzedilir. STÖ temsilcileri ve insan hakları avukatları sanıkların, anında haklarının okunması ve haklarındaki suçlamalar konusunda detaylı bilgilendirilme haklarından genelde faydalandırıldıklarını söyledi. “Anayasa” adil, zamanında ve açık yargılanma hakkı sağlar. Sanığın bu yargılanmada bulunma hakkı ve zamanında bir avukata danışma hakkı vardır (veya şiddet içeren suçlar söz konusu olduğunda, ödeme gücü olmaması halinde kendisine kamu gelirinden ödenen bir avukat sağlanmaktadır). Cezai sanıklara savunma hazırlamaları için yeterli zaman ve yer hakkı tanınmaktadır.

“Mahkemelerde” bazı dillerin çevirisi için ücretsiz tercüme ve profesyonel tercüme hizmeti yetersizdi. Avukatlar ve STÖ’ler yetkililerin gelişigüzel şekilde, duruşmalar esnasında herşeyi tercüme etmeyen acemi tercümanlar kullandıklarını söylediler. Yetersiz tercüme duruşmaların gecikmesine ve sanıkların gözaltı süresinin uzamasına neden olmuştur.

Sanıklar savcının tanıklarını sorgulayabilmekte ve kendileri leyhine kanıt veya tanık sunabilmektedirler. Ayrıca itiraf etmeye ve suçu kabul etmeye zorlanamazlar ve temyiz hakkına sahiptirler.

SIYASİ MAHKÛMLAR VE TUTUKLULAR

Türk hükümeti tarafından “Fethullah Gülen Terör Örgütü (FETÖ)” olarak tanımlanan ve darbe girişiminin beyni olmakla suçlanan Fethullah Gülen ve hareketi ile bağlantı olduğu iddia edilen kişilerin göz altına alınması ve FETÖ ile ilişkilendirilen Türkiye vatandaşlarının Türkiye’ye sınır dışı edilmesi haberleri vardı. Temmuz ayında Türkiye “büyükelçisi,”Türkiye’ye iade edilen "FETÖ" üyesi oldukları iddia edilenlerin çoğunun "KKTC'den" geldiğini söyledi. Yetkililer, Temmuz ayında "FETÖ" bağlantı iddiasıyla 30 polis memurunu işten çıkardı.

HUKUK MUHAKEMLERİ USULÜ VE MÜRACAAT YOLLARI

Bireyler veya kuruluşlar yerel “mahkemeler” aracılığıyla insan hakları ihlallerine sivil çareler arayabilirler. Bu yerel yolları tükettikten sonra bireyler ve kuruluşlar kararları değiştirmek için temyize gitmek amacıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne (AİHM) başvurabilirler.

MÛLKIYETİN YENİDEN TESİSİ

Kıbrıslı Rumlar, 1974’ten bu yana Kıbrıs Türk makamları tarafından idare edilen bölgede bulunan mülklerin kaybı konusunda AİHM’de Türk hükümeti aleyhine dava açmaya devam etti.

Kıbrıslı Rumların iddia taleplerini ele alan bir mal komisyonu vardır. Ekim ayı itibariyle Komisyon, başvuranlara tazminat olarak 303 milyon İngiliz Sterlinini (\$372 milyon) aşan ödeme yapmıştır.

F. ÖZEL HAYATA, AİLE HAYATINA, KONUTA VEYA HABERLEŞMEYE KEYFİ VEYA YASADIŞI MÜDAHALE

“Anayasa” bu tür davranışları yasaklar. Polisin, Kıbrıs Türk makamları tarafından idare edilen bölgede yaşayan Kıbrıslı Rumları ve Maronitleri gözetlediği haberleri vardı. Maronitlerin bir temsilcisi, yıl boyunca Türk silahlı kuvvetlerinin Maronit köyü olan Karpaşa’da 18 evi işgal ettiğini ileri sürdü.

BÖLÜM 2. SİVİL HAKLARA SAYGI

A. BASINI DA İÇEREN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

“Anayasa,” basın da dahil olmak üzere ifade özgürlüğü sağlar ve yetkililer genellikle bu hakka saygı gösterdiler. Bireyler, bazı istisnalar dışında, genellikle misilleme görmeden yetkilileri alenen eleştirebilmekteydiler.

İfade Özgürlüğü: “Anayasa” iftirayı suç saymaktadır ancak pratikte ifade özgürlüğünü koruyan “mahkeme” kararları nedeniyle nadiren uygulanmıştır. “Hükümete”, Türk hükümetine veya “hükümet” yetkililerine hakaret etmek suçtur. Bu genellikle gazetecilere otosansür uygulamıştır. Bir gazeteci derneğine göre, yetkililer bazı gazetecilere Türk hükümetini eleştirmemelerini tavsiye etti.

İnternet medyasını da içeren Basın Ve Medya Özgürlüğü: Yetkililer genelde basın ve medya özgürlüğüne saygı gösterirken, bazen de gazetecilerin haber yapmasını engellediler.

Şiddet ve Taciz: Bazı “mahkeme” davalarında sanıkların gazetecileri tehdit ettiği iddia edildi ayrıca gazetecilerin çalıştıkları yayın kurumlarına reklam veren şirketler tarafından yaptıkları haberler için baskı gördükleri bildirildi.

Bir gazeteci derneği “mahkeme” duruşmalarında haber yapan gazetecilerin tutuklular, aileleri veya arkadaşları tarafından sözlü ve fiziksel olarak saldırıya uğradığını bildirdi. Gazeteciler ayrıca “mahkemeler,” hastaneler ve polis karakollarında haber yaparken zaman zaman işlerini yapmalarının engellendiğini, sözlü olarak saldırıya uğradıklarını ve ekipmanlarının hasara uğratıldığını bildirdi.

“Başsavcılık,” Temmuz 2018’de Mağusa “mahkemelerine” getirilen zanlıların fotoğrafını çekmeye çalışan gazetecilere, “şiddet uygulanmasını” altındaki görevlilere emretmekle suçlanan bir polis memuru aleyhine açılan bir davayı takip etmeyi reddetti.

Sansür veya İçerik Kısıtlamaları: Gazeteciler silahlı kuvvetlerin kontrolü altındaki kişilerle röportaj yapamaz veya haber yazamaz. Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği, yetkililerin bu kısıtlamaları kullanarak, gazetecilerin polis veya askeri sistem içerisinde vuku bulan intihar veya polis işkencesi veya dayığı gibi varolan güçlü iddiaların araştırılmasını engellediklerini bildirdi.

Gazeteciler işlerini kaybetme korkusuyla otosansür uygulamak durumunda kaldılar. Bir gazeteci, bazı basın temsilcilerinin Türkiye'nin Kıbrıs'taki rolü ve Türk liderliği konularında haber yaparken kendilerini sansürlediğini bildirdi.

İftira/ Hakaret Yasaları: "Yasa" iftira ve küfürü cezalandırır, ancak uygulamada "mahkemeler" çoğu kez sanıkların bu suçlardan mahkum edilmesini reddederek bunu ifade özgürlüğü emsalleriyle yorumlamıştır. Mayıs ayında *Afrika* gazetesi, şiddeti kışkırtmak, Cumhurbaşkanı Erdoğan'a veya Türkiye'ye hakaret etmek, dine hakaret ve bir karikatür, üç makale ve başyazı aracılığıyla yanlış haber yayınladığı iddiasıyla suçlandığı suçlardan beraat etti. "Başsavcılık" itiraz ederek kararı temyize götürdü ve dava yıl sonunda devam etmekteydi.

İNTERNET ÖZGÜRLÜĞÜ

Yetkililer internete erişimi kısıtlamadı veya kesmedi veya çevirimiçi içerikleri sansürlemedi, ve yasal yetki olmadan özel çevirimiçi haberleşmeyi izlediklerine dair güvenilir haberler de yoktu.

AKADEMİK ÖZGÜRLÜK VE KÜLTÜREL ETKİNLİKLER

Kültürel etkinliklerde "hükümet'in" bazı kısıtlamaları oldu. Ağustos ayında "Devlet Tiyatrosu" direktörü Erdiç Akgür, Yasar Ersoy'un bir oyununu tiyatronun kuruluş amacı ile çatıştığı gerekçesiyle sahnelenmesini engelledi. Basın kuruluşları, oyunun Türkiye ile "KKTC" arasındaki ilişkileri tartışmalı şekilde gösterdiğini bildirdi. "Milli Eğitim Bakanı" Nazım Çavuşoğlu, oyunun "Devlet Tiyatrosu" için uygun olmadığını ancak başka bir tiyatrodaki sahnelenebileceğini belirtti.

B. BARIŞÇIL TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

"Hükümet" bazen barışçıl toplantı ve örgütlenme özgürlüğünü sınırlamıştır.

BARIŞÇIL TOPLANTI ÖZGÜRLÜĞÜ

"Anayasa" barışçıl toplantı özgürlüğü sağlamaktadır ve "hükümet" genellikle buna uydu, ancak bazı kısıtlamalar bildirildi. Bir işçi sendikası, polisin gösteriler esnasında müdahale ettiğini ve bazen barışçıl göstericilere karşı güç kullandığını söyledi.

Bazı sendika temsilcileri, polisin, sendikaları ve sivil toplum örgütlerini gösteriler ve protestolar esnasında, Türkiye "büyükkelçiliği" önünde gösteri yapma ve pankart açma konusunda engellediğini söyledi.

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

"Anayasa" örgütlenme özgürlüğü sağlamaktadır ve "hükümet" genelde bu hakka saygı göstermiştir ancak bazı örgütler kayıt işlemlerinin uzamasıyla karşılaştılar.

C. DİN ÖZGÜRLÜĞÜ

Dışişleri Bakanlığı'nın *Uluslararası Dini Özgürlükler Raporu'na* bakınız <https://www.state.gov/religiousfreedomreport/>.

D. HAREKET ÖZGÜRLÜĞÜ

“Anayasa” seyahat özgürlüğü, yurt dışına seyahat, yurt dışına göç etme ve yeniden ülkeye dönme haklarını teminat altına alır. Yetkililer bu haklara genel olarak saygı göstermişlerdir.

Ülke İçi Hareket: Yetkililer, bireylerin “Yeşil Hattı” geçerken kimlik göstermelerini gerekli kıldılar.

Yurtdışı Seyahat: “KKTC” tarafından düzenlenen seyahat belgelerini sadece Türkiye tanımaktadır. Bazı Kıbrıslı Türkler Türkiye seyahat belgelerini kullandılar, ancak birçoğu Kıbrıs Cumhuriyeti tarafından düzenlenen seyahat belgelerini aldı. 1974 sonrası doğan ve her iki ebeveyni 1974 öncesi Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşı olan kişiler, 1974 sonrası doğan ve sadece bir ebeveyni Kıbrıslı Türk olan kişilere göre çok daha kolay şekilde Kıbrıs Cumhuriyeti pasaportu çıkarabildiler.

E. ÜLKE İÇİNDE YERİNDEN EDİLMİŞ KİŞİLER

BM tanımıyla ülke içinde yerinden edilmiş kişiler tanımı altına girmelerine rağmen, Kıbrıslı Türkler 1974'te adanın bölünmesi sonucunda yerlerinden edilmiş kişileri göçmen olarak adlandırmaktadır. Bölünme zamanında kuzeydeki bu kişilerin sayısı yaklaşık 60,000 idi.

F. MÜLTECİLERİN KORUNMASI

Göçmenlerin, Mültecilerin ve Vatansız Kişilerin Kötüye Kullanımı: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) bazı istisnalar dışında, Kıbrıslı Türklerin yönetiminde olan bölgede, sığınma talep edenlerin genelde yasadışı göçmen olarak değerlendirildiğini, çünkü sığınma talebi için resmi bir çerçeve bulunmadığını bildirmiştir. Reddedilmeleri halinde ülkelerine dönüşleri tehlike arz etmesine rağmen çoğunun adaya girişi reddedildi veya sınır dışı edildiler.

Kıbrıs Türk makamları sığınmacı ve mülteciler konusunda bazen BM Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) ofisinin uygulayıcı STÖ ortağı olan SOS Çocuk Köyü ile bazen de diğer insani kuruluşlarla işbirliği yaptı. Sığınma başvurularının ele alınmasına ilişkin herhangi bir “yasa” bulunmadığından, Kıbrıs Cumhuriyeti'ndeki BMMYK temsilcileri, Kıbrıs Türk makamları tarafından idare edilen bölgedeki başvuru sahiplerinin sığınma taleplerini değerlendirdi. BMMYK, yetkililerin SOS Çocuk Köyü avukatlarının Kıbrıs'taki uluslararası korumaya erişmek isteyen Suriyeli sığınmacılarla görüşmesine izin verildiği yılın ilk yarısında işbirliğinin daha sık olduğunu bildirdi. Haziran ayında Suriye vatandaşları için bir “vize” şartının getirilmesinin ardından Kıbrıs Türk makamları ve BMMYK arasındaki işbirliği daha az gerçekleşti. Bu örgütlerin katılımıyla, birkaç sığınmacı Türkiye'deki veya hükümet kontrolündeki sığınma prosedürlerine erişim sağlamıştır.

Geri Gönderme: Yetkililer mültecilere, yaşamlarının veya özgürlüklerinin tehdit altında olabileceği ülkelere sınırdışı edilmeleri veya iade edilmelerine karşı koruma sağlamamıştır. STÖ'lere göre, "limanlardaki" yetkililer sıklıkla sığınmacılara adaya giriş izni vermedi. Yetkililer, Türk hükümeti tarafından "FETÖ" üyesi oldukları iddia edilen bir çok kişiyi "iade etti."

Bazı gözlemcilere göre bu iadeler geri gönderme idi zira bu bireylerin Kıbrıs topraklarına sığınma fırsatı reddedilmiş ve Türkiye'ye dönüşlerinde kötü muamele riski veya Türk makamları tarafından Suriye'ye zorla geri dönüş riskiyle yüz yüze kalmışlardır (*İnsan Hakları Uygulamaları Ülke Raporlarından Türkiye için olana Mültecilerin Korunması bölüm 2.f bakınız*).

İlticaya Erişim:

Sığınma talebindeki kişilerle ilgilenen veya mültecilerin korunmasını ele alan herhangi bir "yasa" veya sistem yoktur. BMMYK bu söz konusu kişilerden az sayıda göçmene BMMYK koruma kağıtları verilerek Kıbrıslı Türkler tarafından yönetilen bölgede kalmalarına izin verildi. Kıbrıslı Türk makamların, yıl içinde BMMYK'nın uygulayıcı ortağının iltica taleplerini değerlendirmek için gerekli bilgiyi elde etme amacıyla görüşme yapmadan çok sayıda sığınmacıyı sınır dışı ettiği bildirildi. Kıbrıs Türk makamları tarafından idare edilen bölgeye yasadışı yollardan girmeye çalışan bazı potansiyel sığınmacılar tutuklandı, "mahkemeye" çıkarıldı ve hapis cezalarını çektikten sonra sınır dışı edildiler.

Hareket Özgürlüğü:

Kıbrıslı Türkler tarafından yönetilen bölgedeki sığınmacılar yurtdışına seyahat edemedi çünkü "yasal" statüleri olmadığından geri gelmeleri mümkün olamayacaktı.

İstihdam: Muhaceret "yasasına" göre işverenler, yabancı işçilerini "Çalışma Dairesinden" yasal izin alarak kaydettirmelidirler. BMMYK koruma belgesi taşıyanlar, iş piyasalarında üçüncü ülke vatandaşlarıyla aynı erişime sahip olmalarına rağmen STÖ'ler yetkililerin BMMYK koruma belgeli mültecilere yine de çalışma "izni" vermediğini belirtti. BMMYK, daha sonra yıl içerisinde yetkililerin iş arayanların kefil göstermesi ve geçerli bir pasaport sahibi olma şartlarının kaldırmasının ardından istihdama erişimin iyileştiğini bildirdi.

Temel Hizmetlere Erişim: BMMYK koruma belgesi olan kişilerin, temel sağlık hizmeti ve eğitimi içeren temel hizmetlere erişimi vardı ancak bu kişilerin ikametgah izni veya sosyal yardıma ulaşımları yoktu. Dolayısıyla bu durum sistematik edilmeleri riskini ve savunmasız kişilerin muhtaç duruma düşmesi riskini oluşturmaktaydı.

G. VATANSIZ KİŞİLER

Uygulanabilir değil.

BÖLÜM 3. SİYASİ SÜRECE KATILIM ÖZGÜRLÜĞÜ

“Anayasa,” Kıbrıslı Türklere gizli oy ile yapılan, evrensel ve eşit oy hakkına dayanan serbest ve adil periyodik seçimlerle kendi “hükümetini” seçme hakkını verir. Kıbrıs Türk yetkilileri tarafından yönetilen bölgede yaşayan Kıbrıslı Türklerin Avrupa Parlamentosu seçimlerinde oy verme ve aday olma hakkı vardır.

SEÇİMLER VE SİYASİ KATILIM

Son Dönemde Yapılan Seçimler: Kıbrıslı Türkler asgari olarak her beş yılda bir, bir lider ve temsilcilerini seçmektedir. Kıbrıslı Türkler 2018’in Ocak ayında, gözlemcilerin özgür ve adil olarak nitelendirdiği “parlamento” seçimlerini yaptı. 2015’te Kıbrıslı Türkler, Mustafa Akıncı’yı yine özgür ve adil olarak nitelendirilen seçimlerle “Cumhurbaşkanı” seçti.

Siyasi Partiler ve Siyasi Katılım: Güçlü partide üyelik resmi avantajlar sağlamazken yaygın şekilde siyasi kayırmacılık ve torpil iddiaları bulunmaktaydı.

Kadınların ve Azınlıkların Katılımı: Hiçbir “yasa” kadınların veya azınlık mensuplarının siyasi sürece katılımını sınırlandırmamaktadır ve katılım gösterilmiştir. Kadınlar üst düzey siyasi pozisyonlarda yeterince temsil edilmedi. 50 “meclis üyesinin” sadece dokuzu kadındı.

Kıbrıslı Türk yetkililer kuzeyde ikamet eden Kıbrıslı Rumların ve Maronitlerin Kıbrıs Türk seçimlerine katılmalarına izin vermediler. Kuzeyde ikamet eden Kıbrıslı Rumların ve Maronitlerin Kıbrıs Rum seçimlerinde oy kullanma hakları vardı ancak bunun için devlet kontrolündeki bölgelere seyahat etmeleri gerekiyordu. Kıbrıslı Türk yetkililerin yönettiği bölgede yaşayan Kıbrıslı Rum ve Maronit enklav topluluklar belediye temsilcilerini doğrudan seçebiliyorlardı ancak Kıbrıslı Türk yetkililer bu kişileri tanımıyordu. 50 kişilik “mecliste” veya “kabinede” azınlık temsiliyeti yoktu.

BÖLÜM 4. YOLSUZLUK VE HÜKÜMETTE ŞEFFAFLIK EKSİKLİĞİ

“Yasa,” yolsuzluk yapan “resmi görevlilere” cezai yaptırım sağlar. Fakat yetkililerin bu “yasayı” etkili bir şekilde uygulayamayıp yolsuzlukların cezasız bırakıldığı da olmaktadır. Yıl içinde çok sayıda “hükümet” yolsuzluğu haberleri yapıldı. Gözlemciler, yasama ve yürütme organlarında genel olarak yolsuzluk, adam kayırma ve şeffaf olmama gibi ciddi sorunlar olduğunu bildirdi;

Yolsuzluk: Mayıs ayında bir “bakan” ve siyasi parti lideri, diğer siyasetçiler tarafından, ihale süreci olmadan bir üniversite kurması için oğlunun şirketine “devlet” arazisi kiralamakla suçlandı. Yetkililer bir soruşturma yürütmedi.

Ağustos ayında eski “devlet elektrik kurumu müdürü,” görevi kötüye kullanma, kuruma zarar verme, yanıltıcı ifadeler, yönetmeliğe karşı operasyon düzenleme ve usulsüzce fazla mesai ödemeleri yapmaktan tutuklandı. Eski “müdür” kefaletle serbest bırakılmıştı ve mahkeme duruşmaları devam etmekteydi.

Mal Beyanı: “Yasa,” seçimle göreve gelenlerin, “bakanlar kurulunca” tayin edilenlerin, “yargıçların”, “savcılarının”, “ombudsmanın”, “başsavcının” ve “başsavcılık üyelerinin” servet ve mal varlıklarını beyan etmelerini gerektiğini söyler. Bu “Yasa’nın” kapsadığı her çalışan, her beş yılda bir, aylık maaşlarının en az beş katı olan tüm taşınır ve taşınmaz mal varlıklarını, para ve hisse senetlerini ve ziynet eşyalarını beyan etmek yanında, aynı zamanda kendi eşlerine veya velayeti kendilerinde olan çocuklarına ait olan tüm alacak ve verecekleri de beyan etmekle mükelleftirler. Bu beyan halkın ulaşabileceği bir bilgi değildir. Bir beyan bildirimini geçerliliği sona erdiğinde, çalışan servetini 30 gün içinde beyan etmek için yazılı bir uyarı alır. Eğer uyarı alan kişi bunu 30 gün içerisinde yerine getirmemezse, yetkililer söz konusu kişi hakkında “Başsavcılığa” şikayette bulunur. Beyan vermemenin cezası 5,000 Türk Lirası (\$880), veya üç ay hapis cezası veya her ikisi birlikte olabilir. Gizliliğin ihlal edilmesi durumunda, çalışanlar 10,000 Türk Lirası (\$1,760), veya 12 ay hapis cezası veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.

Ocak ayında, yerel basın bir "Başsavcılık" soruşturmasına göre, eski Ulusal Birlik Partisi genel başkanı ve "başbakan" Hüseyin Özgürgün'ün mal varlığını tam olarak doğru beyan etmediğini bildirdi. Mayıs ayında polis Özgürgün'ü doğru mal beyan etmemek ve kamu görevini kişisel çıkar için kötüye kullanmakla suçladı. Ekim ayında “meclis,” Özgürgün'ün dokunulmazlığını kaldırmayı onayladı.

BÖLÜM 5. İNSAN HAKLARI İHLALLERİNE YÖNELİK İDDİALARIN ULUSLARARASI ALANDA VE RESMİ KURUMLAR DIŞINDA SORUŞTURULMASINA KARŞI HÜKÜMETİN TAVRI

Kıbrıslı Türk yetkililerin yönetimindeki bölgede sınırlı sayıda yerel insan hakları örgütleri işlev göstermekteydi. Yetkililer nadiren işbirliği veya görüş ve taleplerine yanıt verdiler. STÖ’ler eviçi şiddet, kadın hakları, sığınmacı, göçmen ve mülteci hakları, insan ticareti, polis tacizi ve lezbiyen, gey, biseksüel, transgender ve interseks (LGBTI) kişilerin hakları konusunda farkındalık oluşturmaktaydılar. Bu grupların insan haklarının korunmasını geliştirme konusunda “yasama” üzerinde az etkileri olmuştur. Yerel Kıbrıslı Türk STÖ’ler insan hakları konularında Birleşmiş Milletler, BMMYK ve uluslararası STÖ’lerle beraber çalışmışlardır.

“Devlet” İnsan Hakları Organları: Portföyü insan hakları konularını içeren bir “ombudsman” vardır. “Ombudsman,” idari ve yürütme yetkilerini kullanan kurumları araştırır ve haklarında raporlar yazar ve “yasama” ile “mahkeme” kararlarının düzgün bir şekilde uygulanmasını sağlar. “Ombudsman” medya haberlerine, bireylerden ve kuruluşlardan gelen şikayetlere veya kendi inisiyatifiyle soruşturmalar başlatabilir. “Ombudsman” her zaman etkili olmadı çünkü önerilerini uygulatabilirdi.

BÖLÜM 6. AYRIMCILIK, TOPLUMSAL İSTİSMAR VE İNSAN TİCARETİ

KADINLAR

Tecavüz ve Ev İçi Şiddet: “Yasa” eş tecavüzü dâhil olmak üzere tecavüzü yasaklar ve azami olarak hayat boyu hapis cezası öngörür. Yetkililer ve polis “yasayı” etkin şekilde uygulamamıştır. Özellikle aile içi şiddete yönelik bir “yasa” yoktur. “Yasa,” genel bir saldırı/şiddet/dayak başlığı altında ev içi şiddeti yasaklamakta ve azami 4 yıl hapis cezası öngörmektedir.

Eş tacizini de içeren kadına karşı şiddet başlıca sorunlardan biri olmaya devam etti. Lefkoşa Türk Belediyesi ev içi şiddet kurbanlarına sığınma sağlamıştır ve misyonu özellikle tecavüz ve ev içi şiddet kurbanlarına destek vermek olan bazı yerel STÖ’ler de bulunmaktaydı. Kıbrıs Türk makamları ayrıca, kadınlara yönelik şiddet şikayetlerine yanıt vermek için ilgili “bakanlıklarda” cinsiyet odak noktaları oluşturduklarını bildirdiler.

Nisan ayında polis, Alayköy’de (Yerolakkos) 47 yaşındaki karısını öldürmekle şüphelenilen zanlıyı tutukladı. Kurbanın kızı ve kız kardeşi basın kuruluşlarına, zanlının birçok kez kurbanı fiziksel olarak istismar ettiğini ve öldürmekle tehdit ettiğini söyledi. Kurbanın birçok kez polise şikayette bulunduğunu ancak polisin şikayetlerini ciddiye almadığını iddia ettiler. Mayıs ayında zanlı, yıl sonunda devam eden mahkeme sürecini beklemesi için hapse gönderildi.

Kasım 2018’de Kıbrıslı Türkler tarafından yönetilen bölgede Lefkoşa polisi, kadına yönelik şiddete yanıt vermek için özel bir birim kurdu. Bu birim, özel bir yardım hattına çağrılar da dahil olmak üzere aile içi şiddet şikayetlerine yanıt vermektedir. Kıbrıs Türk polisi, Ocak ayından Haziran ayına kadar kadınlara yönelik 498 şiddet dosyasını araştırdıklarını söyledi.

Cinsel Taciz: “Ceza yasası” cinsel taciz suçu karşısında on iki aya kadar hapis cezası, miktarı belirtilmemiş bir para cezası veya her iki cezayı birden öngörmektedir. STÖ’lere göre cinsel tacizlerin çoğu rapor edilmemektedir. Bir uluslararası öğrenci grubu yabancı kadın öğrencilere yönelik cinsel tacizin yaygın olduğunu ve polisin de yabancı öğrencilerin yaptığı cinsel taciz şikayetlerini rutin şekilde savsakladığını rapor etti.

Nüfus Kontrolünde Zorlama: Zorla kürtaj veya zorla kısırlaştırma uygulamalarına dair herhangi bir bildirim mevcut değildi.

Ayrımcılık: “Anayasa” önünde kadınlar ve erkekler aynı statü ve haklara sahiptir ancak yetkililer “yasayı” etkin şekilde uygulayamamışlardır. Kadınlar, istihdam kredi alma, işyeri yönetme veya sahibi olma, eğitim ve ev konularında ayrımcılıkla karşılaştılar. Örneğin, kadın öğretmenlere yaz tatilinde doğum yapacak şekilde hamile kalmalarını planlamaları söylendi.

ÇOCUKLAR

Doğum Kaydı: Çocuklar, “vatandaşlığını” anne veya babadan alır ve doğan çocukların, göçmenlerin çocukları da dahil olmak üzere, hepsinin kaydı yaptırılmıştı.

Çocuk İstismarı: “Yasa” açıkça çocuk istismarını yasaklamaz ancak çocuğun cinsel istismarını yasaklar ve bunun cezası altı yıla kadar hapisliktir. Çocukların istismar edildiği konusunda haberler vardı. Ev içi şiddet konusunda olduğu gibi bu tür sorunlara aranan yasal çareler için de sosyal ve kültürel olarak engelleyici faktörler vardı.

Erken Yaşta ve Zorla Evlilik: Asgari evlilik yaşı kızlar ve erkekler için 18’dir. Çocuklar 17 yaşında aile rızasıyla ve 16 yaşında “mahkeme” izniyle evlenebilirler.

Çocuklara Yönelik Cinsel İstismar: “Anayasa” çocukların ticari olarak cinsel istismarını yasaklamaktadır ve yetkililer genelde bu yasağı uygulamışlardır. Cinsel ilişkide rıza yaşı 16’dır. 16 yaşından küçüklere yönelik tecavüz veya tecavüze yeltenme suç olup, bu suçu işleyenler hakkında ömür boyu hapse varan azami ceza vardır. Eğer saldırgan 18 yaşından küçükse ve kurbanla yaş aralığı iki yıl veya daha az ise bu hata olarak görülür ve iki yıla kadar hapislik, belirtilmeyen miktarda para cezası veya her ikisi birden verilir. Çocuk pornografisi konusunda “yasa” yoktur.

YAHUDI KARŞITLIĞI (ANTİSEMITİZM)

Yahudi topluluğundan genellikle iş insanı olan ve ülkede yaşamayan 150 civarında kişi vardı. Yahudi karşıtı davranışlar olduğuna dair haberler yoktu.

İNSAN TİCARETİ

Dışişleri Bakanlığı’nın *İnsan Ticareti Raporu’na* bakınız <https://www.state.gov/trafficking-in-persons-report/>.

ENGELLİ BİREYLER

“Anayasa” fiziksel, duyuşsal, düşünsel ve zihinsel olarak engelli kişilere yönelik ayrımcılığı yasaklamakta ve sosyal yardım da dahil olmak üzere yukarıda belirtilen hakları korumaktadır. Yetkililer “anayasadaki” bu yükümlülüklerin tümünü etkin şekilde uygulamadılar. Örneğin, engelliler topluluğu kamusal alanlarda kaldırım olmayışı, kaldırımın bloke edilmesini ve toplu taşımacılığa erişimleri olmayışı gibi alt yapı eksikliklerinden şikayet ettiler.

Kıbrıs Türk Ortopedik Engelliler Derneği engelli bireylerin binalara, kaldırımlara ve kamusal alanlara erişimleri olmadığını ve kullanabilecekleri kamusal tuvaletler bulunmadığını bildirdi. Dernek ayrıca “yasanın” kamu sektörü görevlerinin yüzde dördünün engelli bireyler tarafından doldurulmasını öngörmesine rağmen “hükümetin” 2006’dan bu yana tek bir engelli bireyi bile işe almadığını kaydetti.

Yetkililer Ağustos ayı itibariyle 270'ten fazla engelli bireyin "devlette" çalıştığını söyledi. Eylül ayında "Bakanlar Kurulu" özel sektörde engelli istihdamını teşvik amacıyla özel sektörde çalışan engellilerin sosyal sigorta ve ihtiyat sandığı yatırımlarının "hükümet" tarafından yapılmasına karar verdi. Yetkililer ayrıca eylül itibariyle 4,800'den fazla engelli kişinin "devletten" mali yardım aldığını kaydetti.

ULUSAL/IRKSAL/ETNİK AZINLIKLAR

"Anayasa" ayrımcılığı yasaklamaktadır ve Kıbrıslı Türk yetkililerin yönettiği bölgede yaşayan 314 Kıbrıslı Rum ve 69 Maronite yönelik muamele konusunda yetkililer 1975 III. Viyena antlaşmasını temel kaynak olarak almaktadır.

Kıbrıslı Türk yetkililerin yönetiminde olan bölgede yaşayan Kıbrıslı Rumlar ve Maronitler, buradaki bazı mallarına sahip çıkabiliyorlardı ancak devlet yönetimindeki bölgede yaşayan mirasçılara bu malları bırakamıyorlardı. Devlet yönetimindeki bölgede yaşayan Maronitler kuzeydeki mallarını, ancak Türk ordusu kontrolünde değilse veya Kıbrıslı Türklere tahsis edilmemişse, kullanabiliyorlardı.

Çalışan yabancı işçiler ayrımcılığa ve zaman zaman da şiddete maruz kaldılar. Ocak ayında, Ercan (Tymbou) havaalanına yakınında Vietnamlı bir işçinin cesedi bulundu. Kadın 2017'den beri kayıptı. Basındaki haberlere göre, vücudunda birkaç bıçak yarası vardı ve bedeni önce plastik bir torbaya, sonra da bir halıya sarılı olarak bulunmuştu.

Kıbrıslı Türkler tarafından yönetilen bölgede Kürtlere karşı sosyal ve iş ayrımcılığı raporları ve polis in Kürt faaliyetlerini, özellikle her yıl yapılan Nevruz kutlamalarını yakından izlediği iddiaları vardı. Polisin, Kürdistan İşçi Partisi ile ilgili kitap ve sembol bulunduran kişileri tutukladığı haberleri vardı.

Kıbrıs Türk makamları tarafından yönetilen bölgedeki üniversitelerde okuyan yaklaşık 10,000 Afrikalı öğrencinin bir kısmının, barınma, istihdam ve kanun uygulayıcı kuvvetlerle etkileşimde ırk ayrımcılığı yaşadığı bildirildi. Mart ayında yerel bir üniversitedeki bir akademik personel sendikası, Kıbrıslı Türkler tarafından yönetilen bölgedeki uluslararası öğrencilerin ırkçılık ve cinsel tacize maruz kaldığını belirten bir rapor yayınladı.

CİNSEL YÖNELİM VE TOPLUMSAL CİNSİYET KİMLİĞİNE DAYALI ŞİDDET EYLEMLERİ, AYRIMCILIK VE DİĞER İSTİSMAR TÜRLERİ

"Anayasa" barınma, istihdam, uyruk kanunları konusunda ve cinsel yönelim veya cinsiyet kimliğine dayalı devlet hizmetlerine erişim konusunda LGBTİ kişilere karşı ayrımcılığı yasaklamaktadır. Yetkililer "yasayı" etkili bir şekilde uygulamamışlardır.

İstihdam, ev kiralama, eğitim ve sağlık hizmetine erişim alanlarında cinsel yönelim ya da toplumsal cinsiyet kimliğine dayalı resmi veya toplumsal ayrımcılık haberleri yokken, LGBTİ topluluğunun üyeleri potansiyel ayrımcılıktan kaçınmak için LGBTİ bireylerin yüksek çoğunluğunun cinsel yönelim veya toplumsal cinsiyet kimliklerini sakladıklarını belirtti.

Kuir Kıbrıs Derneği LGBTİ bireylerin sıklıkla cinsel yönelim veya toplumsal cinsiyet kimliklerine dayalı ayrımcılık için hukuki çarelere erişimleri olmadığını çünkü yetkililerin bunları uygulamaya koymadığını söyledi. Mayıs ayında basına yaptığı açıklamada Kuir Kıbrıs eylemcilerinin “gurur yürüyüşünü” kutlarken Lefkoşa surlarıçinde bilinmeyen kişiler tarafından sözlü ve fiziksel olarak saldırıya uğradığını söyledi. Kuir Kıbrıs, yasal yollara başvuracaklarını açıkladı ancak yıl sonuna kadar resmi bir şikayette bulunmadı.

BÖLÜM 7. İŞÇİ HAKLARI

A. ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ VE TOPLU SÖZLEŞME HAKKI

“Yasa” polis ve Kıbrıs Türk güvenlik kuvvetleri mensupları dışındaki çalışanlara kendi tercihlerine dayalı bağımsız sendika oluşturma ve sendikaya üye olma hakkı verir. “Yasa” sendikalara faaliyetlerini müdahale edilmeden yürütme izni ve çalışanların 24 saatten fazla grev yapmayı planlaması durumunda yetkililere yazılı olarak bildirilmesi halinde grev yapma hakkı tanır. “Yasa” “yargıçların,” polis mensuplarının veya diğer Kıbrıs Türk güvenlik kuvvetleri üyelerinin grev yapmasına izin vermez. “Bakanlar Kurulu” genel sağlık, güvenlik ve kamu düzenini etkileyen veya gerekli hizmetlerin uygulanmasını engelleyen herhangi bir sektördeki grevi yılda iki kez 60 güne kadar yasaklama hakkına sahiptir. Gerekli hizmetlerin neler olduğuna dair bir liste yoktur.

“Anayasa” toplu sözleşme hakkı verir. “Çalışma Bakanlığı” işverenlerin bir sendikaya üye olma ya da olmama veya greve katılım konularında koşul getiremediklerini bildirdi. “Yasa” sendikal faaliyetler için işten çıkarılan işçilerin yeniden işe dönüşünü sağlamaz.

“Hükümet” uygulanabilecek “yasaları” etkin şekilde uygulamadı. İşçi sendikası temsilcilerine göre örgütlenme özgürlüğü ve toplu sözleşme hakkı olmasına rağmen, çok az sayıda özel sektör çalışanı sendikalıydı. Bir sendika temsilcisi, özel sektör çalışanlarının iş esnasında bu hakkı kullanıp işlerin etkilenmesi halinde işverenlerin muhtemelen çalışanları kovacağını söyledi. Bazı şirketler çalışanlarını şirketin onayladığı veya idare ettiği sendikalara katılmaları için baskı yaptı. Bağımsız sendikaların temsilcileri, yetkililerin kamu sendikaları yaratarak bağımsız sendikaların gücünü zayıflattığını öne sürdü.

Çalışma yetkilileri yeterli teftiş gerçekleştirmedi. “Yasayı” ihlal etmekle suçlu bulunan işverenlerin cezaları, ihlalleri caydırmak için yetersizdi ve ara sıra uygulandı.

Kamu ve yarı kamu çalışanları toplu sözleşme antlaşmalarından faydalanmaktaydı. Yarı kamu çalışanları kamu ve özel girişimle ortak yürütülen şirketlerde çalışmaktaydı. Örneğin “hükümet” idari işleri yürütürken şirketin bütçesi özel kaynaklardan gelmekteydi.

B. ZORLA ÇALIŞTIRMA VEYA ANGARYA YASAĞI

“Anayasa” her türlü zorla veya angarya çalıştırmayı yasaklar ancak “hükümet” bu yasağı etkin şekilde uygulamadı. “Yasayı” çiğneme cezaları yeterince caydırıcı değildi.

Yıl boyunca, özellikle tarım, inşaat ve sanayi sektörlerinde zorla çalıştırma haberleri yer aldı. Bir işçi sendikası temsilcisi, inşaat ve tarım sektöründeki göçmen işçilere daha az ödeme yapıldığını, haftalıklarının ödenmediğini, dövüldüklerini ve ülke dışı edilmekle tehdit edildiklerini söyledi.

Bir araştırmacı, yüksek sayıda Afrikalı ve Güney Asyalının kaçak olarak getirilmesi ve ticareti için üniversite sektörünün kullanıldığını raporladı. Kıbrıslı Türkler tarafından yönetilen bölgeye geldikten sonra üniversite ücretlerini ödeyemeyen bazı yabancı öğrenciler zorla çalıştırılma da dahil sömürüye karşı savunmasız hale geldiler.

Dışişleri Bakanlığı'nın *İnsan Ticareti Raporu'na* da bakınız <https://www.state.gov/trafficking-in-persons-report/>.

C. ÇOCUK İŞÇİLİĞİNİN YASAKLANMASI VE ASGARI İSTİHDAM YAŞI

“Anayasa” çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerini yasaklamaktadır. Kısıtlı istihdam için asgari yaş, eğitimin zorunlu olduğu 15 yaş olarak belirlenmiştir. İşverenler özel bir statü altında 15 ile 18 yaş aralığındaki çocukları çıraklık pozisyonlarında işe alabilirler. 15 yaşın üzerindeki çocukların günde altı saatten ve haftada toplam 30 saatten fazla çalıştırılması yasaktır. “Yasa” 15 ile 18 yaş aralığındaki çocukların yemek saatlerinde, geceleyin, ağır fiziksel işlerde ve tehlikeli koşullar altında çalışmasını yasaklamaktadır. “Yasa” ayrıca işverenin her altı ayda bir çocuğun yaptığı fiziksel işin çocuklara uygun olduğunu gösteren bir sağlık raporuyla kanıtlaması gerektiğini söyler. Yazılı ebeveyn izni de gereklidir ve çocuklar tam zamanlı bir işçinin saatlik ücreti kadar ödenme hakkına sahiptir.

“Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı” çocuk çalışma “kanunları” ve politikaları uygulamakla yükümlüdür. Kaynaklar, cezalar ve teftişler bu ihlalleri caydırmak için yeterli değildi.

Tarım ve imalat sektörüne nazaran daha az olsa da kayıt dışı kent ekonomisi içerisinde de çocuk işçiliği bir sorundu. Küçük çocukların aile tarlalarında ve aileler tarafından işletilen dükkanlarda okul sonrası çalışması yaygındı.

D. İSTİHDAM VE MESLEK TEMELLİ AYRIMCILIK

“Anayasa” genelde ırk, cinsiyet, engelli olma durumu, dil, cinsel yönelim, toplumsal cinsiyet kimliği, veya sosyal köken temelinde istihdam ve meslek ayrımcılığını yasaklamaktadır. “Yasa” din, siyasi görüş veya HIV pozitiflik durumunda işe almada ayrımcılık yapılmamasından açık bir şekilde bahsetmemektedir. Yetkililer bu yasaları etkin şekilde uygulamamıştır. İstihdam veya mesleklerde ırk, etnik köken, cinsiyet, ve engellilik durumu temelinde ayrımcılık olmuştur.

Yetkililer, Kıbrıslı Türklerin yönetimindeki bölgede 49,000'den fazla kayıtlı yabancı işçi olduğunu ve bu kişilerin geldiği başlıca ülkelerin Türkiye, Pakistan, Türkmenistan, Bangladeş, ve Filipinler olduğunu belirtmiştir. Yabancı göçmen işçiler, etnik köken, ırk ve dini inançlara dayalı toplumsal ayrımcılıkla karşılaştılar. Kıbrıslı Rumlar sosyal ve istihdam ayrımcılığıyla karşılaştılar.

Kadınlar işyerlerinde cinsel tacize maruz kaldı, ancak cinsel taciz vakalarının çoğu bildirilmedi. Kadınlar erkeklere göre çok daha az idari pozisyonlarda yer aldı.

LGBTİ bireyler ayrımcılıktan kaçınmak için genellikle işyerlerinde cinsel yönelim ve cinsel kimliklerini gizlediler. Engelli kişilerin işyerlerine fiziksel erişimi sıklıkla zordu.

E. KABUL EDİLEBİLİR ÇALIŞMA KOŞULLARI

“Hükümet” yıl içerisinde asgari ücreti artırdı ancak enflasyon ve hayat pahalılığı yapılan artışı geçtiği için, dört kişilik bir aile için asgari ücret fakirlik sınırının altında kalmaya devam etti. “Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı” asgari ücretin uygulanmasından sorumludur, ancak bunu etkin bir şekilde yapmamıştır. Uygunsuzluk cezaları ihlalleri caydırmak için yeterli değildi.

Kamu sektöründe ek mesai için yapılan ödemeler vardı. Özel sektörde ise ek mesai ödenmesi gerekse de sıklıkla ödenmemekte idi. “Yasa” zoraki ek mesaiyi yasaklar ve yıllık tatillerin ödenmesini öngörür.

İş güvenliği ve sağlık standartları yetersizdi. Yetkililer güvenlik ve sağlık standartlarını etkili bir şekilde uygulamadılar ve müfettiş sayısı uygulamaları yaptırabilmek için yeterli değildi. Çok uluslu şirketlerin sağlık ve güvenlik standartlarını karşıladığı bildirildi. İşçiler, işlerini tehlikeye atmadan, sağlıklarını veya güvenliklerini tehlikeye atan durumlardan kendilerini kurtaramadılar.

Yetkililer ihlal iddialarında bulunan göçmen işçileri sıklıkla sınır dışı etti. Yetkililer, ihlalleri yapanları cezalandırmadı ve işçilerin haklarını korumak için yeterli teftişler yapmadı. “Hükümet” kayıt dışı ekonomideki işçiler için sosyal korumalar oluşturmadı. Göçmen işçiler için gerek sağlanan gerekse işçilerin kalmak için kendilerinin ödedikleri konaklama koşulları standartların altındaydı.

İş koşullarında, özellikle de tehlikeli sektörlerde ve kırılgan gruplar konusunda az iyileştirme oldu.